

Η σημερινή κατάσταση των
νεοελληνικών διαλέκτων
όπως αποτυπώνεται στον τόμο Χρ. Τζιτζιλής
(επιμ.), *Νεοελληνικές διάλεκτοι*

Γιώργος Παπαναστασίου
Τμήμα Φιλολογίας & Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών
του Α.Π.Θ.

Παράγοντες συρρίκνωσης των νεοελληνικών διαλέκτων

- κινητικότητα πληθυσμών λόγω (α) διευκόλυνσης των μετακινήσεων, (β) υποχρεωτικής ή μη μετανάστευσης μέσα και έξω από την Ελλάδα,
- αστικοποίηση και αλλαγή των παραδοσιακών συνθηκών ζωής και εργασίας,
- εκπαίδευση (παλαιότερα η καθαρεύουσα και τις τελευταίες δεκαετίες η κοινή νεοελληνική),
- διάδοση των μέσων ενημέρωσης,
- αρνητική στάση του οικογενειακού περιβάλλοντος

Επιπλέον παράγοντες προς διερεύνηση

- αν πρόκειται για διαλέκτους που μιλιούνται εντός ή εκτός Ελλάδος, σε συνδυασμό με το αν είναι εγχώριες ή μη,
- περίοδος ενσωμάτωσης της διαλεκτικής περιοχής και / ή των κατοίκων της στο ελληνικό κράτος,
- μέγεθος του διαλεκτικού πληθυσμού,
- απόκλιση της διαλέκτου από την κοινή

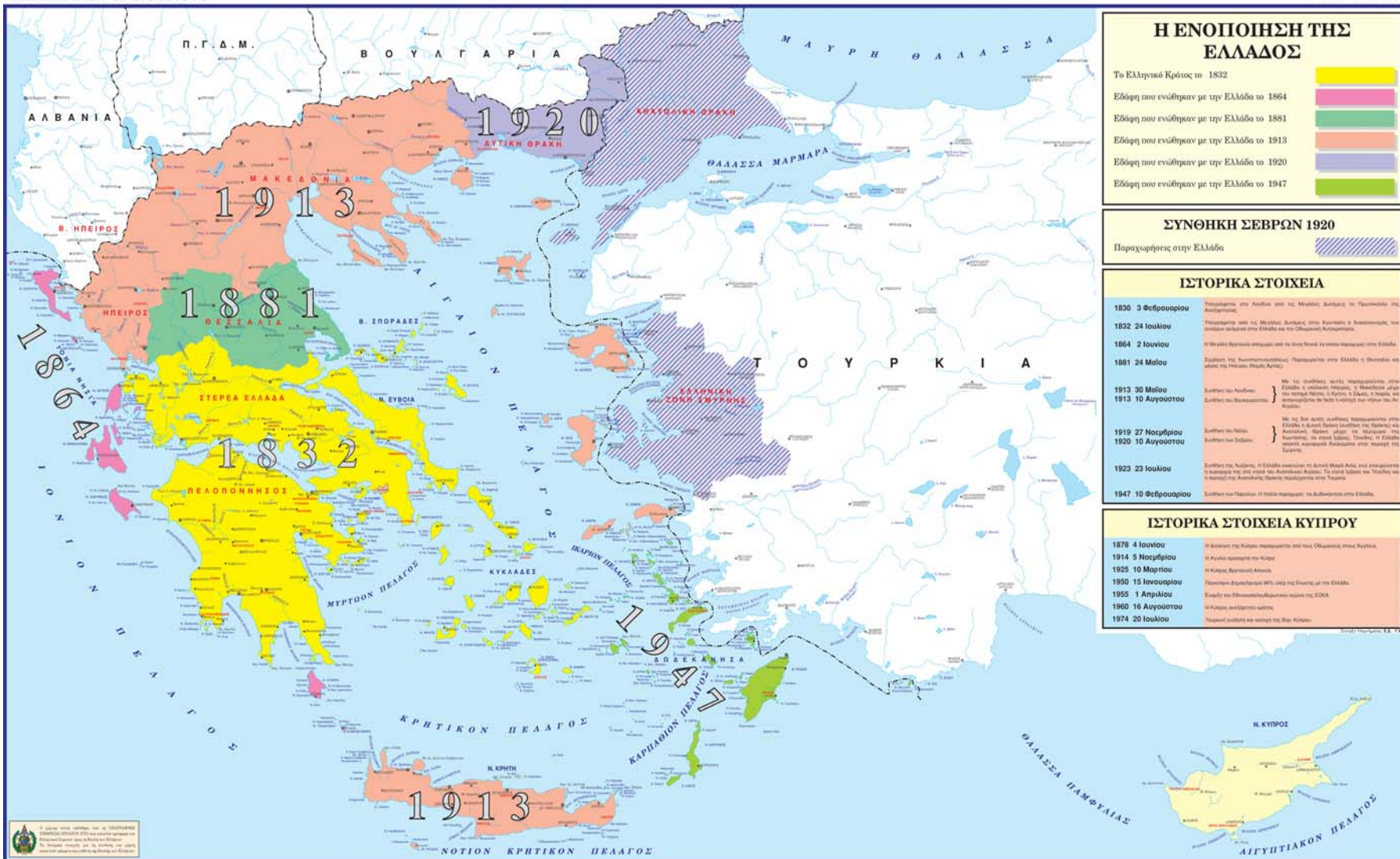
Διάλεκτος / ιδιώματα	Εντός / εκτός Ελλάδος	Περίοδος ενσωμάτωσης	Πληθυσμός	Απόκλιση από την κοινή
Κριμαιοαζοφική	Εκτός (και λίγοι μεταφερμένοι)	4γ	Μεγάλος	Μεγάλη
Ποντιακή	Μεταφερμένοι (και λίγοι εκτός)	3, 4γ	Μεγάλος	Μεγάλη
Φαράσων	Μεταφερμένοι	3	Μικρός	Μεγάλη
Καπαδοκική	Μεταφερμένοι	3	Μεγάλος	Μεγάλη
Σίλλης	Μεταφερμένοι	3	Μικρός	Μεγάλη
Λιβισιού	Μεταφερμένοι	3	Μικρός	Μέτρια
Κυπριακή	Κύπρος	-	Μεγάλος	Μέτρια
Δωδεκανησιακά	Εντός	4α	Μεγάλος	Μέτρια
Χιώτικα και Ικαρίας	Εντός	2β	Μικρός	Μέτρια
περιοχής Σμύρνης	Μεταφερμένοι	3	Μεγάλος	Μέτρια
Κυκλαδικά	Εντός	1	Μεγάλος	Μέτρια
Κρητική	Εντός	2β	Μεγάλος	Μέτρια
Μανιάτικα	Εντός	1	Μικρός	Μέτρια
Μεγαροκουμιώτικα	Εντός	1	Μικρός	Μέτρια
Πελοποννησιακά	Εντός	1	Μεγάλος	Μικρή
Επτανησιακά	Εντός	2α	Μεγάλος	Μικρή
Κατωιταλική	Εκτός	-	Μικρός	Μεγάλη
Βόρεια ιδιώματα	Εντός (και λίγοι εκτός)	1, 2β, 3	Μεγάλος	Μέτρια
Θρακοβιθυνιακά	Μεταφερμένοι (και λίγοι εκτός)	3, 4β	Μεγάλος	Μέτρια
Τσακωνική	Εντός	1	Μικρός	Μεγάλη

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:1.500.000

Γ' ΕΚΔΟΣΗ ΓΥΣ 1999

Η ΕΝΟΠΙΟΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Το Ελληνικό Κράτος το 1832

Εδάφη που ενώθηκαν με την Ελλάδα το 1864

Εδάφη που ενώθηκαν με την Ελλάδα το 1881

Εδάφη που ενώθηκαν με την Ελλάδα το 1913

Εδάφη που ενώθηκαν με την Ελλάδα το 1920

Εδάφη που ενώθηκαν με την Ελλάδα το 1947

ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΕΒΡΩΝ 1920

Παροχές/ρίστες στην Ελλάδα

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1830 3 Φεβρουαρίου	Ύψιστο σημείο της Ανεξαρτησίας. Τυχερότητα από τις Μεγάλες Δυνάμεις να Πρωτεύουσα της Ανεξαρτησίας.
1832 24 Ιουλίου	Υπογραφή από τις Μεγάλες Δυνάμεις της Συνθήκης της Ουτρέχτης, που έδωσε το Αιόλεο στην Ελλάδα και την Οθωμανική Αυτοκρατορία.
1864 2 Ιουνίου	Η Μεγάλη Βρετανία επέβαλε από το δικό της νόμο παραχωρήσει στην Ελλάδα, ως μέρος της Πρώτης Πρώτης Αγίας.
1881 24 Μαΐου	Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Παραχωρήσει στην Ελλάδα η Θεσσαλία και μέρος της Πρώτης Πρώτης Αγίας.
1913 30 Μαΐου	Σύμβαση της Λωζάνης.
1913 10 Αυγούστου	Σύμβαση της Βουκουρεστίνας.
1919 27 Νοεμβρίου	Σύμβαση της Νέας Υόρκης.
1920 16 Αυγούστου	Σύμβαση των Σεβρών.
1923 23 Ιουλίου	Σύμβαση της Λωζάνης. Η Ελλάδα κέρδισε το Δυτικό Μικρά Ασία, που αποτελούσε η κεντρική της από την Ανεξαρτησία Ασίας. Το μικρό μέρος του Τραπεζούντας, η περιοχή της Αρμενίας, θύλακες παραχωρήσει στην Τουρκία.
1947 10 Φεβρουαρίου	Σύμβαση των Παρισίων. Η Ελλάδα παραχωρήσει τα Δυτικά Μικρά Ασία στην Ελλάδα.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

1878 4 Ιουλίου	Η Βρετανία της Κύπρου, παραχωρήσει από τους Οθωμανούς στην Αγγλία.
1914 5 Νοεμβρίου	Η Αγγλία παραχωρήσει την Κύπρο.
1925 10 Μαρτίου	Η Κύπρος, Βασιλεία Ανεξαρτησίας.
1950 15 Ιανουαρίου	Ύψιστο σημείο της Εξέλιξης της Κύπρου, από την Ελλάδα.
1955 1 Απριλίου	Εξέλιξη της Εξέλιξης της Εξέλιξης της ΕΚΚΑ.
1960 16 Αυγούστου	Η Κύπρος, ανεξαρτησία από την Ελλάδα.
1974 20 Ιουλίου	Τυχερότητα συνέβησε με την είσοδο της Βία Κύπρου.

© 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100

Διάλεκτος / ιδιώματα	Εντός / εκτός Ελλάδος	Περίοδος ενσωμάτωσης	Πληθυσμός	Απόκλιση από την κοινή
Κριμαιοαζοφική	Εκτός (και λίγοι μεταφερμένοι)	4γ	Μεγάλος	Μεγάλη
Ποντιακή	Μεταφερμένοι (και λίγοι εκτός)	3, 4γ	Μεγάλος	Μεγάλη
Φαράσων	Μεταφερμένοι	3	Μικρός	Μεγάλη
Καπαδοκική	Μεταφερμένοι	3	Μεγάλος	Μεγάλη
Σίλλης	Μεταφερμένοι	3	Μικρός	Μεγάλη
Λιβισιού	Μεταφερμένοι	3	Μικρός	Μέτρια
Κυπριακή	Κύπρος	-	Μεγάλος	Μέτρια
Δωδεκανησιακά	Εντός	4α	Μεγάλος	Μέτρια
Χιώτικα και Ικαρίας	Εντός	2β	Μικρός	Μέτρια
περιοχής Σμύρνης	Μεταφερμένοι	3	Μεγάλος	Μέτρια
Κυκλαδικά	Εντός	1	Μεγάλος	Μέτρια
Κρητική	Εντός	2β	Μεγάλος	Μέτρια
Μανιάτικα	Εντός	1	Μικρός	Μέτρια
Μεγαροκουμιώτικα	Εντός	1	Μικρός	Μέτρια
Πελοποννησιακά	Εντός	1	Μεγάλος	Μικρή
Επτανησιακά	Εντός	2α	Μεγάλος	Μικρή
Κατωιταλική	Εκτός	-	Μικρός	Μεγάλη
Βόρεια ιδιώματα	Εντός (και λίγοι εκτός)	1, 2β, 3	Μεγάλος	Μέτρια
Θρακοβιθυνιακά	Μεταφερμένοι (και λίγοι εκτός)	3, 4β	Μεγάλος	Μέτρια
Τσακωνική	Εντός	1	Μικρός	Μεγάλη

Η σημερινή κατάσταση των
νεοελληνικών διαλέκτων
όπως αποτυπώνεται στον τόμο Χρ. Τζιτζιλής
(επιμ.), *Νεοελληνικές διάλεκτοι*

Γιώργος Παπαναστασίου
Τμήμα Φιλολογίας & Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών
του Α.Π.Θ.